

Det Anarkistiska Biblioteket

SAC och IAA

Magnus Jerlström

Magnus Jerlström
SAC och IAA
1996

Syndikalisterna #10 1996

sv.anarchistlibraries.net

1996

Om inte det första världskriget hade utbrutit och isolerat de revolutionära fackliga organisationerna från varandra så hade av allt att döma en syndikalistisk internationell kunnat bildas redan 1914. Det var åtminstone vad man beslutade vid en internationell konferens i London på hösten 1913.

Nu kom det i stället att dröja fram till årsskiftet 1922-23 innan den syndikalistiska internationellen **Internationella Arbetarassociationen**, IAA (franska/spanska: AIT; engelska: IWA) bildades vid en kongress i Berlin, så man också antog den - såvitt jag vet - alltjämt gällande IAAs principförklaring (vissa ändringar gjordes dock 1938). Vid själva kongressen anslöt sig bara tre syndikalistiska landsorganisationer: FAUD (Tyskland), NSF (Norge) och vår egen SAC.

Senare anslöt sig dock de syndikalistiska organisationerna i Holland, Spanien, Italien, Portugal, Danmark, Argentina, Brasilien, Chile, Uruguay, Colombia, Mexico, Frankrike, Belgien, Polen, Japan, Cuba, Bolivia, Bulgarien, Costa Rica, Ecuador, Guatemala, Paraguay och Peru.

Hopplöst

Redan före andra världskrigets utbrott hade fascistregimer och militärdiktaturer gjort sitt yttersta för att utplåna sina länders syndikalistiska organisationer. När kriget sedan slutade var SAC den enda syndikalistiska organisationen i världen som alltjämt bedrev facklig verksamhet. I de andra länderna hade organisationerna krympt ihop till små propagandagrupper eller verkade underjordiskt eller i exil.

1945 var alltså SAC den enda syndikalistiska organisationen värd namnet. Sedan sju år tillbaka var också IAAs sekretariat förlagt till Stockholm med **John Andersson** - SACs dåvarande sekreterare - som IAAs generalsekreterare. John Andersson hade valts till SACs generalsekreterare strax efter 1929 års kongress efter det att generalsekreterare **Edward Matsson** mitt under pågående kongress låtit sig väljas till ordförande för Svenska Gruvindustriarbetarförbundet som kongressade parallellt med SAC.

John Anderssons val till IAAs generalsekreterare skedde dock under större dramatik. Vid IAAs kongress i Paris 1938 hotade nämligen spanska CNT inte bara med att lämna kongressen, utan underförstått även IAA

om inte IAAs sekretariat omedelbart flyttades från Paris till Stockholm med John Andersson som generalsekreterare.

Medan det i det nazi-fascistiska Europa var närmast livsfarligt att vara syndikalist, så blev det i Sverige alltmer hopplöst eller rentav onödigt. De förhoppningar som SACs initiativtagare hade år 1910 - året efter den för LOs del förödande storstrejken - hade inte infriats. SAC hade inte blivit den stora och inflytelserika organisation man hade tänkt.

(1924-25 är SACs bästa år mätt i antalet medlemmar: drygt 37000. Under samma tvåårsperiod var också SAC störst proportionerligt sett, alltså jämfört med LOs medlemstal: var tionde svensk arbetare var syndikalist.)

Urvattnad principförklaring

På punkt efter punkt hade den syndikalistiska taktiken fått stryka på foten på grund av den politiska och fackliga reformismens genombrott och utveckling (läs: socialdemokraternas kohandel med borgerligheten och LOs samförstånd med SAF). De två viktigaste milstolparna i denna för SACs del förödande ”utveckling” var 1928 års kollektivavtalslag med inrättande av en arbetsdomstol och de inledande Saltsjöbadsförhandlingarna 1936 (då SAF och LO för första gången gjorde upp centralt om löneutvecklingen).

Lägg sedan till denna inhemska utveckling de erfarenheter man tyckte sig se från den spanska revolutionen/inbördeskriget 1936-39 och från världskriget. Hopplösheten lägrade sig alltså och till råga på allt så steg medlemskårens ålder för varje år. Dödläget borde alltså brytas på något sätt. Till SACs kongress 1942 fanns därför förslag om ”vidgad verksamhet för den syndikalistiska rörelsen”.

Två läger

Generalangreppspunkten mot 1952 års principförklaring brukar vara dess formuleringar om ett kooperativt näringsliv som den enda vägen till de förlovade landet. Det lite märkliga är att de flesta som hakar upp sig på denna passus i principförklaringen alltid uppehåller sig vid att kooperativt näringsliv är osyndikalistiskt, inte det faktum att andra lösningar utesluts genom det kategoriska hävdandet av ett kooperativt näringsliv.

För mig personligen är 1952 års principförklaring mindre revolutionär just därför att den är enkelspårig. Jag vill att klasskampen skall ta sig konstruktiva drag - *anything goes* - med ett stort undantag: målet helgar aldrig medlen.

Vad jag försöker säga är att de konstruktiva diskussioner som inleddes redan på 40-talet fick ett inte helt lyckat resultat. Man sökte en omformulering, en omorientering, men efter hand blev dikussionerna till ett ställningskrig mellan två oförsonliga läger - traditionalisterna å ena sidan och dnydanarna på den andra. Den senare riktningen avgick med segern och SAC övergav sin tidigare målsättning att göra social revolution. I stället skulle arbetet inriktas på att utöva frihetligt inflytande på den sociala utvecklingen.

Utträde

1953 gick John Andersson i pension och IAAs sekretariat flyttade till Frankrike. SAC hade lika många medlemmar som de övriga IAA-sektionerna tillsammans och borde därför rimligtvis ha haft en del tyngd inom IAA.

Men tvärtemot den förmodan uppfattade SAC att man blev motarbetad inom IAA, vars sekretariat inte sparade på energin när det gällde att kritisera moderniseringen av SAC. Sedan SAC vid mitten av 50-talet föreslog en ny principförklaring för IAA och sedan SAC beslutat att upprätthålla förbindelser med den spanska rörelsens två riktningar (varav endast den ena var medlem i IAA) uppstod ett öppet motsatsförhållande mellan SAC och IAA, vilket resulterade i SACs beslut att hålla inne avgifterna till IAA. 1959 skedde det slutgiltiga utträdet ur IAA.